

OBNOVA KRIŽEVAČKE KATEDRALE I REZIDENCIJE

Renata Husinec

Godine 1997., na dan smrti križevačkoga vladike Julija Drohobeckog (11. veljače), formiran je u Križevcima samoinicijativno "Odbor za obilježavanje 100. obljetnice obnove grkokatoličke katedrale u Križevcima". Odbor je sačinjavalo deset članova, a za predsjednika bio je izabran Nikola Nino Kekić, dekan Katedralnog dekanata. Odbor je organizirao 100. obljetnicu posvete obnovljene katedrale i znanstveni skup o životu i djelu vladike Drohobeckog, svečani koncert Ćirilo-Methodova kora u Hrvatskom glazbenom zavodu. Zadaća Odbora bila je i tražiti pokroviteljstvo za obnovu katedrale i dugoročno angažiranje u tom smislu. Tijekom iste godine ovaj je Odbor prestao sa radom, a namjesto njega križevački vladika Slavomir Miklović osnovao je Povjerenstvo za obnovu katedrale. Predsjednicom je imenovao mr. Renatu Husinec, dogradonačelnicu grada Križevaca i predsjednicu Ogranka Matice hrvatske Križevci, kao osobu kojoj je posebno na srcu obnova katedrale i biskupske rezidencije te uređenje biblioteke, arhiva i muzeja. Na njezin poticaj veliki prijatelj Križevaca maestro Vladimir Kranjčević, ravnatelj Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, dao je za obnovu katedrale predstavu poznate opere Ivana pl. Zajca "Nikola Šubić Zrinski". On je, kako saznajemo, spreman i u jubilejskoj 2000. godini ponovno dati jednu dobrotvornu predstavu čiji prihod će ići u fond za obnovu katedrale. U ime svih ljubitelja katedrale najtoplije mu zahvaljujemo, kao i svima ostalima koji su se svojim priložima uključili u ovu akciju spašavanja naših svetinja. Uredništvo "Žumberačkog križesa" zamolilo je prof. mr. Renatu Husinec da našu javnost izvijesti o poduzetim akcijama oko obnove katedrale i biskupske rezidencije.

Obnova grkokatoličke katedrale Presvete Trojice i biskupijskog kompleksa započela je još 1998. godine, kada je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske prihvatilo financiranje izrade konzervatorsko-restauratorskog elaborata za radove na sanaciji vlage i na slikanim slojevima na objektu križevačke katedrale. Taj elaborat uključuje sljedeće: fiziku kompletne zgrade, slikarske radove, zidni oslik

digitizacije naslovnih stranica posebno vrijedne građe.

Radovi na obnovi križevačke katedrale i biskupijskog kompleksa ne bi bili mogući da nije bilo zalaganja onih kojima je na brizi to vrijedno graditeljsko zdanje. Glavninu financijskih sredstava osiguralo je Ministarstvo kulture RH, Grad Križevci i njegovo Gradsko poglavarstvo, Fond za građevinske radove Križevačke eparhije, Opera Hrvatskog narodnog kazališta koja je darovala predstavu "Nikola Šubić Zrinski" u korist obnove križevačke katedrale i darovatelji: Sestre bazilijanke Hrvatske viceprovincije, Nikola Nino Kekić, Zlata Maras, Martin Modrušan, Marko Garapić i Nikola Jurista.

*Dolazak gledatelja u HNK na predstavu opere "Nikola Šubić Zrinski"
u korist obnove križevačke katedrale*

Članovi Povjerenstva za obnovu bili su obavještavani o svim poslovima obnove. Sestre Bazilijanke u ovom času trpe najveći teret tih poslova kao službene čuvarice katedrale i biskupske rezidencije.

Iako nas svi ovi radovi na obnovi vesele, ipak smo žalosni da tu radost ne može više s nama dijeliti poštovana i draga časna sestra Olga Vančik, kojoj je skrb za katedralu bila i na samrtnoj postelji. Obećavamo joj da ćemo započeto djelo obnove nastaviti i u slijedećoj godini, zahvalni svima bez čije pomoći taj veliki posao nije moguće ostvariti.

ukopi raniji od Bolleove obnove. U iskopinama se vide temelji kontrafora stare franjevačke crkve (možda i augustinske) i novi temelji kontrafora koje je dao načiniti Herman Bolle prilikom obnove godine 1897. S istočne strane pronaden je otvor i svodeni hodnik koji je vodio iz zgrade samostana prema istoku, vjerojatno kao pomoćni izlaz u slučaju opasnosti. Sa sjeverne strane katedrale pronadene su stepenice kojima se ulazilo u kriptu. Hodnici kripte bili su ožbukani i obojeni bijelom bojom. Također su pronadeni kameni ulomci, koji su naknadno ugrađeni prilikom Bolleove obnove, a bili su dio arhitekture nekog ranijeg zdanja.

Grobne niše u otkopanoj kripti

Ove, 1999. godine, nastavilo se s radovima na obnovi prostora knjižnice i sređivanja knjižnog fonda. Nakon što je nabavljeno računalo i programski pripremljeno za početak unosa podataka, uređena je prostorija do knjižnice za rad s knjigama. Također je grupa mladih križevačkih studentica i jedna časna sestra Bazilijanka bila upućena na dodatnu besplatnu edukaciju u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu na seminar za katalošku obradu i korištenje CROLIST-a. Nakon što je dobiveno mišljenje statičara o stanju prostorije za knjige, nabavljene su kutije za prenošenje knjiga i građe, nova inventarna knjiga, a nastojalo se i utvrditi klasifikacijsku shemu i način signiranja prema uobičajenim pravilima i standardima. Sve su knjige i građa skinute s polica i očišćene. Prostorija knjižnice se uređuje, posebno police koje su popravljene i učvršćene. Sada preostaje dug i mukotrpan rad na sređivanju građe, kataloške i predmetne obrade, signiranja i moguće

katedrale, inventar, zidne dekoracije u biskupskoj rezidenciji i i ostale građevinske elemente cijelog kompleksa. Konzervatorsko-restauratorski elaborat izradio je Hrvatski restauratorski zavod.

U skladu s tim elaboratom tvrtka "Kašik d.o.o." iz Križevaca izradila je 1999. projektnu dokumentaciju za statičku sanaciju temelja, drenažu i odvodnju krovnih, oborinskih i drenažnih voda. Poslije toga raspisan je natječaj za izvođenje radova prema projektnoj dokumentaciji. Izabrana je tvrtka "Radnik d.d." iz Križevaca, koja je do sada radila na sličnim radovima na crkvi Svetoga Križa u Križevcima. Ugovorena vrijednost radova iznosi 789.483 kune. Radovi su započeli 25. listopada 1999., nakon što je Gradsko poglavarstvo Križevaca kao nosilac investicije dobilo suglasnost na projekt od Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine, odnosno njezina Konzervatorskog odjela.

Pogled sa sjeverne strane katedrale na otkopanu kriptu u bivšoj franjevačkoj kapeli

Do sada su izvršeni svi zemljani radovi na iskopima drenažnih kanala, sanaciji temelja, odvodnji krovnih i oborinskih voda i dio statičke sanacije temelja. Predstoji još postaviti drenažne kanale, izolirati temelje te zatvoriti sve natrag sa zemljom. Radove su usporili i otežali pronađeni arheološki nalazi kripe, ostaci temelja stare kapele, kosti pokojnika i drugo, što je trebalo istražiti, snimiti i detaljno arhivirati. Arheološki nadzor nad radovima obavlja Gradski muzej iz Križevaca i njegov kustos arheolog Zoran Homen, po ovlaštenju Državne uprave za zaštitu spomenika. Uz proćenje katedrale pronađeno je nekoliko grobova čiji su